

Avvikskatalog

– håndtering av avvik hos økologiske virksomheter

Statens tilsyn for planter, fisk, dyr og næringsmidler

Innhold

Innledning.....	1
1. Generelt om virkemidlene regulert i matloven og i økologiregelverket	2
2. Prinsipper for bruk av virkemidler	3
3. Krav til vedtak	7
4. Definisjoner, avviksnivåer og liste over virkemidler	9
Definisjoner	9
Avviksnivåer	9
Liste over virkemidler	9
5. Avvikstabell	11

Innledning

Avvikskatalogen gir en oversikt over ulike virkemidler og beskriver hvilke virkemidler som skal brukes ved ulike typer avvik når det skjer brudd på regelverket for økologisk produksjon. Katalogen skal være med på å sikre riktig og lik behandling av avvik, og fremme forutsigbarhet ved at informasjon om virkemidler er tilgjengelig for alle relevante parter.

Regelverket for økologisk produksjon følger av forskrift 11. juni 2022 nr. 1171 om økologisk produksjon og merking av økologiske landbruksprodukter, akvakulturprodukter, næringsmidler og fôr ([økologiforskriften](#)).

Kravene i økologiregelverket gjelder i tillegg til kravene som virksomheter er pålagt i annet generelt og spesielt regelverk. Eksempler er regelverk om hygiene, helse, dyrevelferd og merking mv. De økologiske virksomhetene har ansvaret for at alt relevant regelverk følges.

Debios er et forvaltningsorgan

Mattilsynet har med hjemmel i økologiforskriften § 25 delegert myndighet til Debio til å føre tilsyn og fatte vedtak for å sikre etterlevelse med bestemmelsene gitt i økologiforskriften. Økologiforskriften gjennomfører bestemmelsene i EØS-regelverket på økologiområdet, herunder forordning (EU) 2018/848 med utfyllende regelverk. Delegeringen er gitt i vedtak av om delegering av myndighet fra Mattilsynet til Debio etter økologiforskriften. Det er også gitt en instruks fra Mattilsynet til Debio om hvordan den delegerte myndigheten skal utøves.

Forvaltningsloven stiller formelle saksbehandlingskrav til hvordan myndighetene skal gå fram når de fatter enkeltvedtak.

1. Generelt om virkemidlene regulert i matloven og i økologiregelverket

Økologiforskriften er gitt med hjemmel i matloven, og alle vedtak som fattes med hjemmel i økologiforskriften må derved også ha hjemmel i matloven. Av særlig betydning for Debios myndighetsutøvelse er matloven § 23 som gir Mattilsynet og organer som har fått delegert myndighet kompetanse til å treffe nødvendige vedtak, herunder forby omsetning, pålegge tilbaketrekking fra markedet, endre merking mm.

Bestemmelsene om virkemiddelbruk i økologiregelverket må forstås og utøves i tråd med de overordnede bestemmelsene i matloven. Videre vil bestemmelsene i matloven gjelde slik at det kan og skal brukes virkemidler som ikke er direkte omtalt i økologiregelverket der dette er nødvendig. Et eksempel på dette er pålegg om å trekke tilbake ulovlige produkter.

Omsetningsforbud og tilbaketrekking

Økologiregelverket beskriver virkemiddelbruken som kan og skal anvendes ved overtredelser av regelverket, jf. forordning (EU) 2018/848 artikkel 29. I denne artikkelen beskrives tiltak som skal treffes ved forekomst av ikke-godkjente produkter eller stoffer. Ved overtredelser av regelverket skal kontrollmyndigheten eller kontrollorganet forby virksomheten å omsette produktet eller produktene som er produsert i strid med regelverket med en merking som viser til at de er økologiske, jf. forordning (EU) 2018/848 artikkel 41 og 42. Produktene kan imidlertid omsettes som konvensjonelle. Det vil i mange tilfeller være en smakssak om en vil kalle dette virkemiddelet et omsetningsforbud, fordi det er et forbud mot å omsette et produkt som et økologisk produkt, eller et forbud mot merking. En må imidlertid anta at det kan tenkes tilfeller hvor det er så vanskelig eller dyrt å fjerne merkingen på produktet at et vedtak om at produktet ikke kan omsettes med økologisk merking uansett i praksis må sies å innebære et omsetningsforbud. Virkemiddelet skal bare brukes dersom det vurderes som forholdsmessig.

Når det fattes vedtak om omsetningsforbud, må det tas hensyn til forholdsmessighetsprinsippet slik at reaksjonen ikke er strengere enn nødvendig. Et omsetningsforbud skal derfor avgrenses så mye som mulig. Omsetningsforbudet kan for eksempel gjelde en bestemt batch/produksjonsserie av et produkt, i stedet for at produktet generelt forbys omsatt. Det skal fremgå tydelig av vedtaksteksten hvilket omfang omsetningsforbudet har i det enkelte tilfellet.

Når en virksomhet får trukket tilbake sin godkjenning eller det blir fattet vedtak om virksomhetskarantene (det vil si forbud mot å markedsføre produkter som økologiske i en angitt periode på maksimalt seks måneder), må det alltid gjøres en vurdering av om dette skal få virkning for produktene som den aktuelle virksomheten allerede har omsatt og som befinner seg i markedet. Debio skal i slike situasjoner vurdere om det skal fattes vedtak om omsetningsforbud overfor virksomhetene som produktene er omsatt til.

Dersom det fattes vedtak om omsetningsforbud/forbud mot omsetning av produkter med merking som økologisk må vedtak om tilbaketrekking av produkter også vurderes. Det stilles strengere krav til forholdsmessigheten av slike vedtak enn til vedtak om omsetningsforbud.

Det kan være et alternativ til at produktet trekkes tilbake at virksomheten som har kjøpt produktet velger å fjerne merkingen som viser til økologisk produksjon.

Virksomhetskarantene

Artikkel 42 beskriver et virkemiddel som er en form for virksomhetskarantene, som reguleres i matloven § 25 annet ledd. Det følger av artikkel 42 at ved alvorlige overtredelser eller overtredelser med langvarig virkning skal kontrollmyndigheten eller kontrollorganet forby virksomheten å omsette produkter som økologiske i en tidsperiode som avtales med de kompetente myndigheter. Dette virkemiddelet blir å anse som en form for virksomhetskarantene som utøves innenfor rammene av bestemmelsen i matloven § 25 annet ledd. Det følger av matloven § 25 annet ledd at virksomheter som unnlater å etterkomme vesentlige pålegg eller grovt overtrer bestemmelser gitt i eller i medhold av loven, kan pålegges å stenge en eller flere aktiviteter for en nærmere avgrenset periode på inntil seks måneder. Det er også presisert i instruksen til Debio at virksomheter kan forbys å omsette produkter som økologiske i en periode på maksimalt seks måneder.

Nekte fornyelse av sertifikatet, hel og delvis tilbaketrekking av sertifikatet

Det følger også av bestemmelsene i økologiregelverket jf. forordning (EU) 2018/848 artikkel 42 nr. 2 at Debio kan nekte å fornye et sertifikat. Videre kan Debio trekke sertifikatet tilbake helt eller delvis (begrense omfanget av sertifikatet). Slike vedtak blir å anse som en hel eller delvis tilbaketrekking av godkjenningen til å drive økologisk virksomhet.

Pålegge ny omleggingsperiode

Videre kan Debio pålegge virksomheter å gjennomføre en ny omleggingsperiode som et selvstendig virkemiddel. Det vil si at sertifikatet ikke trekkes tilbake, men at omfanget av sertifikatet (godkjenningsomfanget) begrenses i den perioden omleggingsperioden gjennomføres.

2. Prinsipper for bruk av virkemidler

Allerede når en revisjon planlegges er det viktig å tenke over hvordan avvik skal følges opp. Med avvik mener vi at det er manglende samsvar mellom det vi har observert og kravene i regelverket. Debio må ta hensyn til historikken i virksomheten og tenke minst ett skritt fremover, og slik være forberedt på hva som skal gjøres dersom virkemiddelbruken ikke har tiltenkt effekt. Det er også viktig å følge opp avvik helt til korrigerende tiltak er gjennomført, og om nødvendig benytte opptrappende virkemidler.

Hvilke vedtak som er «nødvendige» er avhengig av den aktuelle situasjonen. Når det fattes enkeltvedtak, er Debio forpliktet til å følge forvaltningsloven og de ulovfestede saksbehandlingsreglene.

Målet med virkemiddelbruken er at virksomheten retter seg etter gjeldende regelverk. Det følger av matloven og forvaltningsloven at virkemiddelbruken skal være i samsvar med følgende prinsipper:

- Sikre at virkemidler brukes der det er nødvendig
- Proporsjonalitet - valg av virkemiddel må stå i forhold til avvikets alvorlighetsgrad og tidligere erfaringer med virksomheten
- Utenforliggende hensyn skal ikke påvirke virkemiddelbruken

- Virkemiddelet må ikke gå lenger eller være strengere enn hva som anses nødvendig
- Opptrappende virkemiddelbruk – dersom mildere virkemiddel ikke har ønsket effekt, tas strengere virkemiddel i bruk

Selv om Debio skal følge de føringene som følger av avviskatalogen for valg av virkemidler som ledd i oppfølgingen av ulike regelverksovertredelser, vil det være behov for utøvelse av skjønn ved valg av virkemiddel. I forhold til slik bruk av skjønn følger det av matloven og forvaltningsloven at følgende prinsipper skal legges til grunn:

- Like saker behandles likt (for utdyping se under enhetlig virkemiddelbruk)
- Rettferdighet
- Rettsikkerhet

Ansvar for regelverksetterlevelse

Det at virksomheten skal sørge for at bestemmelsene etterleves, innebærer en plikt til å sikre og kontrollere at reglene overholdes. Det betyr at virksomheten plikter å sette seg godt inn i regelverket og innrette sine aktiviteter etter dette. Virksomheten skal overvåke og vurdere aktivitetene fortløpende, og de skal på eget initiativ iverksette tiltak når det er nødvendig.

Debios oppgave er å veilede om regelverket, kontrollere at det etterleves og bruke de virkemidler som er nødvendige når Debio ser at reglene er brutt.

Enhetlig virkemiddelbruk

Debio skal ha en enhetlig virkemiddelbruk. Dette følger av det ulovfestede forvaltningsrettslige forbudet mot usaklig forskjellsbehandling. Dette betyr at Debio skal behandle like saker likt, men det betyr ikke alltid at det samme virkemiddelet skal brukes på det samme regelbruddet.

Når det kommer til hvilke virkemidler som skal brukes, må det vurderes ut fra forholdene i virksomheten i hvert enkelt tilfelle. Det skal ikke brukes strengere virkemidler enn det som er nødvendig for å få virksomheten til å rette opp feil (forholdsmessighetsprinsippet).

Individuelle forhold i virksomheten vil være utslagsgivende for spørsmålet om virkemiddelbruken er forholdsmessig. *Derfor er det viktig å ikke bare begrunne hvorfor virksomheten bryter regelverket, men også begrunne hvorfor virkemiddelet som velges er nødvendig i det aktuelle tilfellet.* På den måten vil det synliggjøres hvorfor det noen ganger reageres ulikt på samme type regelverksbrudd, og hvorfor dette ikke innebærer usaklig forskjellsbehandling.

Veiledning

Debio har etter forvaltningsloven en alminnelig veiledningsplikt innenfor sitt forvaltningsområde.

I en konkret sak vil veiledningen kunne bestå i å orientere om hvilke rettsregler som er aktuelle og hvordan Debio forstår reglene. Veiledningen kan også gjelde hvilke rutiner som gjelder for saksbehandlingen, hvor lang tid behandlingen kan ventes å ta, og hvilke faktiske opplysninger som kan ha betydning for resultatet. Dessuten kan det være aktuelt å informere om veiledere og retningslinjer som er gitt. Veiledningen kan også gjelde virkningene av et eventuelt forvaltningsvedtak.

Når det gjelder spørsmålet om hvor langt veiledningsplikten går, er det i utgangspunktet virksomheten selv som har et ansvar for å sette seg inn i hvilke regler som gjelder for virksomheten. Dessuten må omfanget av veiledningsplikten tilpasses Debios kapasitet til å drive veiledningsarbeid. Dette betyr at veiledningsplikten ikke er ubegrenset. Å veilede er å gi ren informasjon og innebærer ingen myndighetsutøvelse. Derfor kommer ikke saksbehandlingsreglene for enkeltvedtak i forvaltningsloven til anvendelse. Det oppstår ingen plikt for virksomheten å følge veiledningen. Plikten ligger likevel alltid i det aktuelle regelverket som personen/virksomheten må følge.

Debios veiledningsplikt følger av forvaltningsloven § 11. Dette er en plikt forvaltningen har til å gi parten den informasjonen vedkommende trenger for å ivareta sine interesser i en bestemt sak. Veiledningsplikten oppstår både når parten ber om det og når Debio ser et behov, uavhengig av om Debio er ute på tilsyn eller parten kontakter dere.

Målet med veiledningen er å gi virksomheten bedre forutsetninger og motivasjon for å etterleve regelverket. Dette er gjerne tilfellet når Debio er ute på tilsyn og svarer på spørsmål, eller ser forhold hvor Debio på eget initiativ veileder.

Debio kan alltid veilede om alle forhold, uansett om det fattes vedtak eller ikke. Vi kan ikke regne med at virksomhetene følger regelverket dersom de ikke kjenner til det, ikke forstår hvorfor det er viktig eller ikke vet hva de kan gjøre for å få det til.

Grensen mellom veiledning og rådgiving

Debio kan velge å veilede utover veiledningsplikten for å oppnå bedre etterlevelse av regelverket. Enkelte virksomheter vil ønske at Debio skal hjelpe dem å oppfylle regelverket ved å gi dem løsningen på hva de skal gjøre. Det bør Debio ikke gjøre med mindre løsningen er et konkret spesifikt krav i regelverket.

Dette henger sammen med at Debio er et uavhengig tilsyn og ikke et rådgivningsfirma. Det er virksomheten som er ansvarlig for valg av konkrete løsninger, der regelverket gir rom for ulike måter å oppfylle kravet på. Revisor kan derimot dele sin kompetanse og informere om forskjellige måter å løse utfordringen på. Debio må derimot ikke foreta valget for virksomheten. På denne måten vil forvaltningen bidra til at virksomheten finner gode praktiske løsninger som de selv har eierskap til.

Når Debio gir muntlig veiledning, bør Debio notere hva det ble veiledet om. Dette skal framgå av revisjonsrapporten. Da vil det i større grad sikres at veiledningen når fram, enn om veiledningen kun gis muntlig. Debio får også dokumentert at det er gitt veiledning og hva den i hovedsak har gått ut på. Dette kan være praktisk nyttig ved at Debio kan finne tilbake til veiledningen som er gitt, for eksempel der forholdet gjentar seg, eller dersom virksomheten sier at de ikke har fått veiledning.

Påpekning av plikt

Rettslig sett er påpekning av plikt å anse som veiledning om regelverket. Samtidig er påpekning av plikt i praksis noe mer enn bare veiledning ettersom det også er en forvaltningsmessig oppfølging av et regelverksbrudd. I tilfeller der Debio finner brudd på regelverket bør det i stedet i de aller fleste tilfeller fattes vedtak slik at virksomhetens rettigheter ivaretas

Grense mot enkeltvedtak

Dersom Debio ønsker å pålegge tilsynsobjektet å foreta seg noe eller unnlate noe, skal det fattes vedtak, ellers fratas virksomheten de partsrettigheter som følger av et enkeltvedtak.

Med slike rettigheter tenker vi på rett til å uttale seg om et forhåndsvarsel, og rett til å klage på vedtaket.

Det er viktig å være klar over at det er realiteten i vår forvaltningsmessige oppfølging som avgjør om vi påpeker plikt eller fatter vedtak, ikke hva vi kaller oppfølgingen. Hvis vi påpeker plikt på en slik måte at påpekningen i seg selv bestemmer hva parten må gjøre, er det et vedtak. Da skal saksbehandlingsreglene for enkeltvedtak i forvaltningsloven følges.

Oppfølgningen er i realiteten et enkeltvedtak hvis:

- påpekningen er formulert slik at den med rimelighet kan forventes å bli oppfattet som et vedtak,
- den er egnet til å etterlate et inntrykk av at det gis et vedtak, eller
- vi setter frist for retting eller frist for tilbakemelding om at retting er utført.

I disse tilfellene inneholder påpekningen et element som er «bestemmende for rettigheter eller plikter», det vil si at det etter forvaltningsloven § 2 første ledd bokstav a) er et vedtak.

Dersom retting av forholdene vil medføre kostnader av betydning, vil dette være så tyngende for virksomheten at det vil kunne tale for å varsle vedtak, slik at parten får mulighet til å uttale seg. Hva som er kostnader av betydning, må vurderes konkret i det enkelte tilfellet.

Når Debio vurderer om de skal påpeke plikt eller forhåndsvarsle vedtak, vil også virksomhetens vilje og evne til å rette opp regelverksbruddet være relevant. Debio må se hen til virksomhetens historikk og systemer for i praksis å fange opp og rette avvik. Det vil også kunne være av betydning om Debio observerer mange mindre alvorlige brudd i den samme virksomheten som til sammen sier noe om virksomhetens styring og kontroll. I slike situasjoner vil mange mindre avvik kunne resultere i ett vedtak rettet mot virksomhetens systemer.

Vilkårene for å påpeke plikt

Hva som er et alvorlig avvik fra regelverket, vil være en faglig vurdering.

Av forarbeidene til matloven framgår at «enkeltstående observasjoner av mindre alvorlig karakter i første omgang kun påpekes overfor parten, til fordel for økt innsats og oppmerksomhet mot oppfølging av generelle systemfeil eller mer alvorlige brudd på regelverket». Det er derfor ikke fritt opp til Debio å bestemme hvordan vi bruker påpeking av plikt.

Alle disse tre forutsetningene må være oppfylt når påpeking av plikt benyttes:

- Det må dreie seg om en førstegangsovertredelse.
- Regelverksbruddet må være av mindre alvorlig karakter.
- Regelverksbruddet må være klart og entydig.

Dersom bare ett eller to av disse vilkårene er oppfylt, skal vedtak forhåndsvarsles.

«Førstegangsovertredelse»

Ifølge forarbeidene til matloven skal vi bruke påpekning av plikt «bare i første omgang». Dette har stor betydning for effektiviteten av tilsynet.

Vilkåret om at Debio bare påpeker plikt ved førstegangsovertredelser henger også sammen med kravet om at regelverksbruddet må være «av mindre alvorlig karakter».

Gjentas det samme regelverksbruddet, kan det bety at det regelbruddet ikke er «av mindre alvorlig karakter». Med det menes det at det ikke er enkeltstående, lite tilfeldig og at det dermed er så vesentlig at Debio bør fatte vedtak. Det kan også bety at påpeking av plikt ikke har hatt tiltenkt effekt, noe som kan føre til at Debio må trappe opp virkemiddelbruken ved å fatte vedtak.

Ser Debio det samme regelverksbruddet ved senere tilsyn, er dette et tydelig signal om at det kan foreligge rutinesvikt og manglende evne eller vilje til å rette opp i avvik. Da er det viktig å fatte vedtak og være forberedt på å trappe opp virkemiddelbruken uten at saken drar for mye ut i tid.

«Regelverksbrudd av mindre alvorlig karakter»

Det siktes her til små og tilfeldige avvik fra regelverket. For å fastslå om Debio står overfor et slikt mindre alvorlig regelverksbrudd, må det foretas en konkret helhetsvurdering av overtredelsens art, omfang og alvor.

Disse momentene kan være relevante i vurderingen:

- Risikoen som en følge av avviket må være lav. Det vil si at Debio ikke påpeker plikt dersom avviket kan medføre fare for mattrygghet, dyrehelse, dyrevelferd, plantehelse osv.
- Er det flere små avvik, kan de til sammen bli mer alvorlige, særlig om de avslører manglende kontroll og rutinesvikt i virksomheten.
- Dersom regelverksbruddet har oppstått som følge av slurv eller er en bevisst handling fra virksomhetens side, kan dette tilsi at regelverksbruddet ikke er av mindre alvorlig karakter. Her må man vurdere hvilket avvik det dreier seg om.
- Hvis Debio ser at virksomheten har styring på situasjonen, kan vi lettere nøye oss med å påpeke plikt.

«Klart og entydig» regelverksbrudd:

For å kunne påpeke plikt, må regelbruddet framstå som åpenbart for virksomheten. Grunnen til dette er at virksomheten kan ha en annen oppfatning enn Debio i spørsmålet om det foreligger et regelverksbrudd eller ikke. I så fall må virksomheten få anledning til å fremme sitt syn ved å uttale seg til et forhåndsvarslet vedtak eller ved senere å klage på vedtaket. Slik ivaretar vi virksomhetens rettssikkerhet.

Hvor opplagt et regelverksbrudd er, vil kunne avhenge av hvor klart og tydelig den regelen som er brutt er formulert. Innebærer reglen stor grad av skjønnsmessige vurderinger, vil Debio likevel kunne påpeke plikt dersom regelen helt opplagt er brutt og dette er åpenbart for virksomheten.

3. Krav til vedtak

Nødvendige og forholdsmessige vedtak

Det følger av matloven § 23 at Mattilsynet (og dermed Debio etter delegert myndighet) kan fatte nødvendige vedtak. Dette innebærer at alle vedtak må være forholdsmessige, og ikke være mer inngripende enn det som er nødvendig for å ivareta lovens formål.

Debio skal ikke gripe inn i den enkeltes rettigheter og interesser i større utstrekning enn det som er nødvendig for å oppnå at regelverket følges. Det skal være forholdsmessighet mellom mål og middel, det vil si at vi ikke skal bruke mer inngripende virkemidler enn det som er nødvendig for å oppnå at virksomheten følger regelverket. Dette beror på en konkret vurdering av de faktiske og faglige forholdene i saken. Særlig ved inngripende virkemiddelbruk er det viktig å synliggjøre i vedtaket hvorfor Debio mener at tiltaket er nødvendig, og at mindre inngripende virkemidler ikke vil kunne føre fram.

Påbudene og sanksjonene skal også være effektive og virke avskrekkende. Dette betyr at de vedtakene Debio fatter ved regelverksovertredelser ikke må være for lite inngripende/strengt. Det kan sies at de også på denne måten skal være forholdsmessige. Vedtakene må være så strenge som nødvendig for å oppnå at virksomheten motiveres til å forebygge nye overtredelser.

Dersom virksomheten ikke retter seg etter påleggene, skal Debio følge opp med opptrappende virkemiddelbruk. Dersom Debios forbud, påbud og sanksjoner ikke etterleveres av virksomhetene og Debio har benyttet de strengeste virkemidlene de har fått delegert myndighet til å benytte, skal saken oversendes til det regionale Mattilsynet for videre oppfølging.

Debio skal følge opp at virksomhetene etterlever påbud og sanksjoner. Dersom det benyttes virkemidler som er veldig tyngende for virksomheten, må man også være særlig påpasselig med oppfølgingen av vedtaket.

Hvordan formulere vedtak

Saksbehandlere i forvaltningen må vurdere hvor detaljert et vedtak skal utformes, dvs. om det må angis spesifikt hva virksomheten skal gjøre for å rette avviket eller om virksomheten skal få velge hvordan avviket skal rettes. Dette kommer an på hvordan regelen som er brutt er formulert, det vil si hvilket handlingsrom den gir virksomheten.

Det er uansett viktig å formulere vedtaket så klart og utvetydig at parten vet hva som forventes, og det senere blir lett å konstatere om virksomheten har oppfylt vedtaket.

Et godt formulert vedtak er lettere å følge opp med opptrappende virkemiddelbruk dersom dette skulle vise seg å bli nødvendig.

Unntak fra forhåndsvarsling - hastevedtak

Som hovedregel skal enkeltvedtak forhåndsvarsles. Det mest praktiske av unntakene fra varslingsplikten, er hastetilfellene. Her kan varsling utelates fordi det ikke er praktisk mulig dersom virksomheten skal kunne gjennomføre vedtaket så raskt som vi ønsker. Når vedtak ikke varsles, får ikke parten anledning til å uttale seg på forhånd. Derfor må hastevedtak kun fattes i de tilfeller hvor vi ikke har mulighet til å varsle skriftlig eller muntlig fordi det er viktig med rask gjennomføring av vedtaket.

Hastevedtak skal kun benyttes når det er viktig at vedtaket gjennomføres umiddelbart, og ikke hvis det er praktisk mulig å varsle parten. Det er bedre å sette en kort frist og begrunne hvorfor denne må være kort, enn å fatte hastevedtak. Dersom Debio varsler skriftlig må fristen ikke være så kort at parten ikke får reell mulighet til å uttale seg. Det er også en mulighet til å varsle muntlig dersom gjennomføring av vedtaket kan vente til neste dag, jf. § 16 andre ledd. Da må man vise til at man har varslet muntlig i vedtaket.

Når Debio unnlater forhåndsvarsling eller varsler muntlig, må det sørges for å begrunne dette for virksomheten, og det må vises til hjemmelen for dette. I de omtalte tilfellene er dette forvaltningsloven § 16 tredje ledd bokstav a.

4. Lister over definisjoner, avviksnivåer og virkemidler

Definisjoner

Avvik	Overtredelse av krav i økologiforskriften, herunder i forordningene som gjennomføres i forskriften.
Avviksregistrering	Beskrivelse av avvik med henvisning til aktuelt krav, samt påfølgende registrering.
Korrigerende tiltak	Tiltak for å fjerne årsaken(e) til avviket med sikte på å hindre gjentakelse.
Forebyggende tiltak	Tiltak som skal fjerne årsakene til potensielle avvik.
Lukking av avvik	Kan skje når Debio mottar bekreftelse på at tilstrekkelige korrigerende tiltak er gjennomført etter avviksbehandlingen.
Virkemiddel	En reaksjon ved manglende oppfyllelse av krav i form av et enkeltvedtak.

Avviksnivåer

Mindre avvik	Regelverksovertredelser som ikke har en direkte påvirkning på produktet eller produktets troverdighet, men som krever oppfølging. Avvik er avdekket for første gang.
Alvorlig avvik	Regelverksovertredelser som kan påvirke produktet eller produktets økologiske integritet, dersom det forholdet ikke rettes opp. Kan også være et resultat av manglende lukking av mindre avvik
Kritisk avvik	Regelverksovertredelser som klart påvirker produktet eller produktets integritet. Kan også være resultat av manglende lukking av alvorlige avvik. Kritiske avvik vil normalt føre til tilbaketrekking av godkjenningen for produksjoner, produkter og/eller deler av eller hele virksomheten. Deler av godkjenningen eller hele godkjenningen trekkes tilbake for en tidsperiode.

Liste over virkemidler

Virkemiddel	Beskrivelse	Kode
Påpeking av plikt	Punkt med forbedringspotensial som må forbedres. Merk at det ikke kan settes lukkefrist for PP	PP
Påbud om å utføre korrigerende tiltak	Påbud om å utføre korrigerende tiltak innen en bestemt frist. Godkjenning kan først gis etter at avvikene er bekreftet lukket.	KOR
Påbud om fjerning av merking	Påbud om fjerning av henvisninger til den økologiske produksjonsmetode fra det aktuelle produktet, partiet eller hele produksjonen.	FJM
Forbud mot markedsføring	Forbud mot markedsføring av produkter med henvisning til den økologiske produksjonsmetode for en periode på opptil to år.	FMA
Avslag tilknytning	Avslag på søknad om tilknytning til kontrollordningen.	AVT

Avslag utvidelse	Avslag på søknad om utvidelse av godkjenningen til en allerede tilknyttet virksomhet.	AVU
Nekting fornyelse	Nekting av fornyelse av godkjenningen til en allerede tilknyttet virksomhet. Kan gjelde hele eller deler av godkjenningen.	NF
Tilbakestilling	Arealer og/eller produksjoner tilbakestilles til konvensjonell status. Produktene kan ikke omsettes som økologiske.	TBS
Oversendelse MT	Når Debios påbud og forbud ikke etterfølges oversendes saken til den lokale avdeling i Mattilsynet for videre oppfølging.	MT
Oversendelse anmeldelse	Oversende en begrunnet innstilling til Mattilsynet som igjen skal ta stilling til om virksomheten skal anmeldes til politiet eller ikke.	MTP

5. Avvikstabell

Område	Henvisning	Beskrivelse	Mindre alvorlig	Alvorlig	Kritisk	Kommentar
Revisjonsbesøk	jf. økologi-forskriften § 2, jf. fo. (EU) 2018/848 art. 38 nr. 3	Virksomheten har ikke tilrettelagt for at revisjonen kan gjennomføres.		Alvorlig (KOR)	Kritisk (AVT/NF)	Eks. «alvorlig»: Revisjonen blir ikke gjennomført på meldt tidspunkt. Virksomheten aksepterer ikke en uanmeldt revisjon. Eks. «kritisk»: Det er ikke mulig å gjennomføre revisjonen. Produsent hindrer befarer på deler av virksomheten.
Driftsbeskrivelse	jf. økologi-forskriften § 2, jf. fo. (EU) 2018/848 art. 39 nr. 1 bokstav d i) og økologi-forskriften § 3 bokstav g, jf. fo. (EU) 2021/2119 art. 3	Virksomheten har ikke fulgt rutiner beskrevet i driftsbeskrivelsen.	Mindre (PP/KOR)	Alvorlig (KOR)		Alvorlighetsgrad avhenger av type produksjon, hva slags informasjon som ikke er gitt og om avviket er gjentakelse eller første gang. Eks. «mindre»: Manglende informasjon som ikke har betydning for produktets troverdighet eller som på annen måte er tilstrekkelig belyst, anses som mindre alvorlig. Gjennomfører interne rutiner på en annen måte enn beskrevet i driftsbeskrivelsen. Eks. «alvorlig»: Informasjon som kan være avgjørende for produktets status/troverdighet hvis det ikke korrigeres og avviket lukkes innen en tidsfrist.

Melde inn avvik som kan påvirke økologisk status	jf. økologi-forskriften § 2, jf. fo. (EU) 2018/848 art.28 nr. 2 bokstav d og økologiforskriften § 3 bokstav e, jf. fo. (EU) 2021/279 art. 1 nr.2	Debio er ikke underrettet om avvik oppdaget av virksomheten som kan påvirke økologisk status på produktet	Mindre (PP/KOR)	Alvorlig (KOR)	Kritisk (TBS/FJM)	Alvorlighetsgrad avhenger av type produksjon, hva slags informasjon som ikke er gitt og om avviket er gjentakelse eller første gang. Eks. «alvorlig»; F.eks. for høy fisketetthet. Innkjøp av konvensjonelt kraftfôr. Funn av ikke-tillatte stoffer i økologiske produkter. Eks. «kritisk»; Alvorlig avvik som påvirker økologisk status er oppdaget av virksomheten, og uten at de har iverksatt tiltak og informert Debio.
Melde endringer	jf. økologi-forskriften §8	Debio er ikke underrettet om endringer i driften.	Mindre (PP/KOR)	Alvorlig (KOR)	Kritisk (TBS/FJM)	Alvorlighetsgrad avhenger av type produksjon, hva slags informasjon som ikke er gitt og om avviket er gjentakelse eller første gang. Eks. «mindre»: Manglende informasjon som ikke har betydning for produktets troverdighet eller som på annen måte er tilstrekkelig belyst, anses som mindre alvorlig. Nye produksjoner er startet, som ikke er beskrevet i driftsbeskrivelsen. Produktene er imidlertid omfattet av virkeområdet, og gode rutiner er på plass for å sikre økologisk status. Eks. «alvorlig»: Nye produksjoner er startet, som ikke er omfattet av virkeområdet. Informasjon som kan være avgjørende for

						produktets status/troverdighet hvis det ikke korrigeres og avviket lukkes innen en tidsfrist. Eks. «kritisk» Det er manglende rutiner og dokumentasjon for ny eller eksisterende produksjon, og det kan ikke garanteres for produktstatus. Produktet er ikke produsert ihht. økologiske krav.
Ikke oppdatert plan over økologisk primærproduksjon i driftsbeskrivelsen	jf. økologi-forskriften § 3 bokstav g, jf. fo. (EU) 2021/2119 art. 3 bokstav d	Virksomheten har ikke oppdatert planlagt produksjon i driftsbeskrivelsen i portalen hos Debio.	Mindre (PP/KOR)	Alvorlig (KOR)		Eks. «mindre»: Planlagt primærproduksjon er ikke oppdatert i portalen, og dette er påpekt for første gang overfor virksomheten. Eks. «alvorlig»: Gjentakende avvik.
Tilgang til opplysninger og dokumentasjon	jf. økologi-forskriften jf. økologi-forskriften § 2, jf. fo. (EU) 2018/848 art. 39 nr. 1 og jf. økologi-forskriften § 3 bokstav g, jf. fo. (EU) 2021/2119 art. 2	Regnskap/annen dokumentasjon ikke tilgjengelig under årlig revisjon (eks. registrering hos Mattilsynet, innkjøpsdokumentasjon, gjødselplan, tillatelser, dokumentasjon og plan for bærekraftig høsting for akvakulturprodukter)	Mindre (PP/KOR)	Alvorlig (KOR)	Kritisk (TBS/FJM/NF)	Alvorlighetsgrad avhenger av type drift og hva slags dokumentasjon som mangler, og om det er et gjentakende avvik. Videre om manglende dokumentasjon har betydning for produktets troverdighet. Eks. «mindre»: Første gang avviket er registrert. Dokumentasjon kan ettersendes og lukkes innen en tidsfrist, og påvirker ikke økologisk status på produktet. Eks. «alvorlig»: Gjentakende avvik. Mangel på dokumentasjon kan være avgjørende for produktets status/troverdighet om det ikke ettersendes innen en tidsfrist.

						Eks. «kritisk»: Dokumentasjon blir ikke ettersendt, og produktets økologiske status kan derfor ikke dokumenteres. Avviket kan også være kritisk i kombinasjon med andre avvik, f.eks. i mengdekontroll og/eller mottakskontroll.
Feilaktig eller mangelfull merking	1. Jf. økologi-forskriften § 2, jf. fo. (EU) 2018/848, art. 32 bokstav a og art 33 nr. 4 jf. vedlegg V punkt 2. 2. Jf. økologi-forskriften § 2, jf. fo. (EU) 2018/848, art. 32 nr. 1, 2, 3. og art. 33 nr. 4 jf. vedlegg V. 3. Jf. økologi-forskriften § 2, jf. fo.(EU) 2018/848, art. 30 nr. 5 (mat) og art. 30 nr. 6 (fôr)	1. Manglende angivelse av kontrollinstansens kodenummer 2. EU-logo med tilleggs-informasjon er ikke iht. kravene 3. Manglende angivelse av hvilke ingredienser som er økologiske 4. Produktet er merket som økologisk i varebetegnelsen, men inneholder mindre enn 95% økologiske ingredienser	Mindre (PP/KOR)	Alvorlig (KOR)	Kritisk (FMA/FJM)	Alvorlighetsgrad avhenger av type produksjon, hva slags informasjon som ikke er gitt og om avviket er gjentakelse eller første gang. Eks. «mindre alvorlig»: Første gang avvik hvor kodenummer eller opprinnelse er oppgitt i et annet sted i merkingen enn i samme synsfelt som EU-logoen. Eks. «alvorlig»: Det vurderes som alvorlig dersom kodenummeret ikke er påført på merkingen av produktet. Ved frivillig bruk av EU-logo vurderes det tilsvarende som alvorlig dersom merking med kodenummer og opprinnelse er helt manglende. Det er alvorlig med manglende ingrediensmerking som økologisk eller feil varebetegnelse, men korrigerende tiltak er tilstrekkelig dersom det kan dokumenteres at produktet har riktig økologisk status og at avviket kan lukkes innen tidsfrist. Eks. «kritisk» Det kan ikke dokumenteres at produktet har økologisk status og er feilaktig merket som økologisk.

	4. Jf. økologi-forskriften § 2, jf. fo. (EU) 2018/848, art. 30 nr. 5 bokstav a ii) og bokstav b i (mat) og art. 30 nr. 6 bokstav c (fôr) 5. Jf. økologi-forskriften § 2, jf. fo. (EU) 2018/848, art. 30 nr. 2	5. Merkede produkter oppfyller ikke kravene i regelverket.				
Import av økologiske produkter	jf. økologi-forskriften § 19 og § 4 bokstav e, jf. fo. (EU) 2021/2307 art. 4 nr. 1 og 6	Mangler godkjent importsertifikat (COI) i Traces NT		Alvorlig (KOR)	Kritisk (FMA/FJM)	Alle importerte økologiske varepartier skal medfølge et importsertifikat (COI) i Traces NT. Det vurderes som kritisk dersom importsertifikat (COI) ikke foreligger i Traces NT. I slike situasjoner skal Mattilsynet region hvor førstemottaker er plassert kontaktes. Det skal gis forbud mot omsetning av slike produkter som økologiske, og det er Mattilsynet region som er ansvarlig myndighet for godkjenning av varepartier. Det skal ikke omsettes økologiske varepartier før Mattilsynet har godkjent importsertifikatet. Dersom det er avvik i disse rutinene, skal ansvarlig Mattilsynet region kontaktes. Debio har ansvar for å føre tilsyn med at importør og førstemottaker følger rutiner og regler for import av

						<i>økologiske produkter i henhold til økologiregelverket. Avvikets alvorlighet vurderes ut fra om det er rutiner som kan korrigeres og om det er gjentakende avvik. Det vurderes som kritisk dersom det er avvik i rutiner som medfører at ikke-godkjente produkter er omsatt i markedet som økologiske.</i>
GMO	<i>jf. økologiforskriften § 2, jf. fo. (EU) 2018/848, art. 11 nr. 4</i>	<i>GMO-erklæring mangler eller er utilstrekkelig</i>		<i>Alvorlig (KOR)</i>	<i>Kritisk (TBS/ FJM/ NF)</i>	<i>Eks. «alvorlig»:</i> Tilfredsstillende GMO-erklæring oversendes innen en fastsatt frist. <i>Eks. «kritisk»:</i> Virksomheten kan ikke dokumentere at ingrediensene ikke inneholder GMO, og fremskaffer ikke slik dokumentasjon.
<i>Mistanke om eller verifisert funn av ikke-tillatte stoffer</i>	<i>jf. økologi-forskriften § 2, jf. fo. (EU) 2018/848, art. 27, 29 nr. 1, 29 nr. 2 og 29 nr. 3 og jf. økologi-forskriften § 3 bokstav e, jf. fo. (EU) 2021/279 art. 1 og 2.</i>	<i>Mistanke om eller verifisert funn av ikke-tillatte stoffer i økologiske produkter ved analyse. Gjelder både importerte og norske produkter, og omfatter bla. GMO, plantevernmiddelrest er og ikke tillatte tilsetningsstoffer i mat og fôr.</i>		<i>Alvorlig (KOR)</i>	<i>Kritisk (TBS/ FMA/ FJM/ NF)</i>	<i>Alle funn må undersøkes nærmere for å finne ut om det er samsvar med kravene i økologiregelverket. Varene må holdes tilbake så lenge det er tvil om dette. Det må blant annet avklares om kontaminering er tilsiktet eller utilsiktet. Virksomheten må dokumentere rutiner for å forebygge mot kontaminering. Virksomheter har en forpliktelse til å melde fra til Debio om funn, og sikre at produkter ikke blir omsatt før mistanken er avkreftet.</i> <i>Eks. «kritisk»:</i> Det vurderes som kritisk dersom det avdekkes at funnet er med bakgrunn i tilsiktet bruk, eller at det er alvorlige mangler i forhold til forebyggende tiltak. Det er av betydning om avviket er gjentakende. Det kan også vurderes som kritisk dersom det er funn av nivåer som er høyere enn det som er naturlig å anta kan være utilsiktet kontaminering.

<i>Mottakskontroll (gjelder kun mottak av økologiske produkter)</i> <i>Kontroll av leverandørsertifikat</i>	1. jf. økologi-forskriften § 2, jf. fo. (EU) 2018/848, art. 23 nr. 1 jf. vedlegg III, pkt. 5 og 6. 2. jf. økologiforskriften § 2, jf. fo. (EU) 2018/848, art. 35 nr. 6	1. Mottakskontroll ikke dokumentert. 2. Manglende leverandørsertifikat for økologiske produkter	Mindre alvorlig (PP/KOR)	Alvorlig (KOR)	Kritisk (TBS/FJM/NF)	Alvorlighetsgrad avhenger av omfang og om det er gjentakelse eller første gang. Nødvendig med påbud om skriftlige rutiner, og innarbeiding av disse. Eks. «mindre»: Ikke gjennomført mottakskontroll for enkelte mottak, men system for mottakskontroll kan generelt dokumenteres. Første gang avviket oppdages. Tilsvarende dersom leverandørsertifikat ikke er kontrollert for enkelte leverandører, men system for slik kontroll kan generelt dokumenteres. Manglende leverandørsertifikat ettersendes, og økologisk status kan garanteres. Eks. «alvorlig»: Manglende dokumentasjon for mottakskontroll og kontroll av leverandørsertifikat generelt, men økologisk status på varene kan dokumenteres. Gjentakende avvik. Eks. «kritisk»: Manglende system og dokumentasjon for mottakskontroll og leverandørsertifikat, og økologisk status på varene kan ikke dokumenteres. Gjentakende avvik.
<i>Mengdekontroll</i>	jf. økologi-forskriften § 3 bokstav c, jf. fo. (EU) 2021/771, art. 1 nr. 5 og økologi-forskriften § 3	Det er ikke balanse mellom innkjøp, produksjon og salg, eller avling og areal, eller det er manglende dokumentasjon.		Alvorlig (KOR)	Kritisk (TBS/NF)	Virkemiddelbruk avhenger av omfang og hvilken dokumentasjon virksomheten kan fremlegge. Eks. «alvorlig»: Virksomheten kan ikke fremlegge tilfredsstillende dokumentasjon for mengdebalanse. Det kan aksepteres

	bokstav g, jf. fo. (EU) 2021/2119 art. 2 nr. 1 bokstav c					korrigerende tiltak som ettersending av dokumentasjon innen fastsatt frist eller endring i dokumentasjonsrutiner. Eks. «kritisk»: Det vurderes som kritisk dersom det ikke kan dokumentere atskillelse mellom økologiske og konvensjonelle varer, og at mengdekontrollen avdekker at det omsettes mer økologiske produkter enn det innkjøp dokumenterer grunnlag for.
Sporbarhet	jf. økologi-forskriften § 3 bokstav c, jf. fo. (EU) 2021/771, art. 1 nr. 4 og økologi-forskriften § 3 bokstav g, jf. fo. (EU) 2021/2119 art. 2 nr. 1 bokstav b	Sporbarhetskontroll viser manglende sporbarhet.				Virkemiddelbruk avhenger av omfang og hvilken dokumentasjon virksomheten kan fremlegge, og om det er gjentakende avvik. Eks. «alvorlig»: Virksomheten kan ikke fremlegge tilfredsstillende dokumentasjon for sporbarhet. Det kan aksepteres korrigerende tiltak som ettersending av dokumentasjon innen fastsatt frist eller endring i dokumentasjonsrutiner. Eks. «kritisk»: Det vurderes som kritisk dersom manglende sporbarhet fører til at man ikke kan garantere økologisk status på produkter.
Ikke innhentet tillatelse	1. Jf. økologi-forskriften §10 jf. § 2, jf. fo. (EU) 2018/848 art. 14 nr. 1 jf. vedlegg II del II punkt 1.3.4.4.	1. Innkjøp av ikke-økologiske dyr uten tillatelse, med unntak av bevaringsverdige dyr, daggamle kyllinger og bier. 2. Bruk av ikke-økologisk	Mindre Alvorlig (PP/KOR)	Alvorlig (KOR)	Kritisk (FJM/TBS/NF)	Alvorlighetsgrad avhenger av omfang og dokumentasjon. Produsent må legge frem rutiner for innhenting av tillatelse. Punktet må sees i sammenheng med punktet om bruk av ikke-tillatte innsatsvarer når det er relevant. Eks. «mindre»: Avviket registreres for første gang. Det vurderes som mindre alvorlig dersom det er et område hvor tillatelse ville blitt innvilget.

	<i>Punkt 1.3.4.4.2.: Spesifikt for 10-20% ikke-økologiske livdyr.</i> <i>Punkt 1.3.4.4.3: Spesifikt for opptil 40% ikke-økologiske livdyr</i> <i>2. Jf. økologi-forskriften §10, jf. § 2, jf. fo. (EU) 2018/848 art. 12 nr. 1 jf. vedlegg II del I punkt 1.8.5.1.</i> <i>3. Jf. økologi-forskriften §2, jf. fo.(EU) 2018/848:</i> <i>3.1. art. 14 nr.1 jf. vedlegg II del II punkt 1.7.8.</i> <i>3.2. art. 14 nr. 1 jf. vedlegg II del II punkt 1.7.5.</i> <i>3.3. artikkel 25</i>	<i>planteforneringsmateriale uten tillatelse</i> <i>3. Ikke søkt om følgende øvrige tillatelser før gjennomføring:</i> <i>3.1. Avhorning</i> <i>3.2. Oppbinding av dyr (holder at søknaden er sendt ved inspeksjon)</i> <i>3.3. Bruk av ikke-økologiske næringsmiddel ingredienser</i> <i>3.4. Bruk av ikke-økologisk fôr/dyr/fiskeyngel ved katastrofesituasjon m.m).</i> <i>3.5. Godkjenning av tidligere karensperiode for jord.</i>				<i>Eks. «alvorlig»:</i> <i>Det er et gjentakende avvik og/eller det er ikke avklart om tillatelsen ville ha blitt gitt.</i> <i>Eks. «kritisk»:</i> <i>Det er et gjentakende avvik, eller det er ikke mulig å innvilge tillatelse (se punkt bruk av ikke-tillatte innsatsvarer og dyr).</i>
--	---	--	--	--	--	--

	3.4. jf. økologiforskriften § 3 bokstav a, jf. forordning (EU) 2020/2146, art. 1, 2 og 3. 3.5. jf. økologiforskriften § 2, jf. fo. (EU) 2018/848 art. 10 nr. 3 og jf. økologiforskriften § 3 bokstav b jf. fo. (EU) 2020/464 art. 1					
Emballering og transport	jf. økologiforskriften § 2, jf. fo.(EU) 2018/848 art. 23 nr. 1 jf. vedlegg III, pkt. 2.1.1.	Økologiske produkter er ikke emballert eller buntet og merket på en slik måte at innholdet ikke kan byttes ut. (Gjelder ikke mellom to økologiske virksomheter).	Mindre (PP/KOR)	Alvorlig (KOR)	Kritisk (TBS/FJM/NF)	Alvorlighetsgrad avhenger av omfang og dokumentasjon. Påbud om skriftlige rutiner, og innarbeiding av disse. Eks. «kritisk»: Ved gjentakelse eller at avviket ikke lukkes.

Transport av produkter og levende fisk	jf. økologiforskriften § 2, jf. fo. (EU) 2018/848 art 23 nr. 1 jf. vedlegg III, pkt. 4.	Manglende rengjøring. Manglende forebyggende tiltak mot kontaminering. Manglende dokumentasjon.	Mindre (PP/KOR)	Alvorlig (KOR)	Kritisk (TBS/FJM/NF)	Alvorlighetsgrad avhenger av omfang og dokumentasjon. Påbud om skriftlige rutiner, og innarbeiding av disse. Eks. «kritisk»: Ved gjentakelse eller at avviket ikke lukkes.
Bortsetting av kontrollpliktig aktivitet	jf. økologiforskriften § 2, jf. fo. (EU) 2018/848 art. 34 nr. 3	Kontrollpliktig aktivitet er satt bort til ikke økologisk sertifisert underleverandør og det foreligger ikke dokumentasjon på at virksomhet har erklært at den forblir ansvarlig for økologisk produksjon.		Alvorlig (KOR)	Kritisk (FJM/NF)	Eks. «alvorlig»: Det vurderes som alvorlig dersom virksomheten setter bort aktiviteter eller produksjoner til ikke økologisk sertifisert underleverandør uten at det foreligger en erklæring om at ansvar for økologisk produksjon forblir hos virksomheten, men økologisk status kan dokumenteres. Erklæring meldes til Debio og ettersendes innen fastsatt frist. Eks. «kritisk»: Det vurderes som kritisk dersom virksomheten setter bort aktiviteter eller produksjoner til ikke økologisk sertifisert underleverandør uten at økologisk status kan dokumenteres. Det vurderes som kritisk dersom erklæring ikke er meldt til Debio innen en fastsatt frist.
Parallellproduksjon	1. Økologiforskriften § 2, jf. fo. (EU) 2018/848 art 9 nr. 7, 8 og 10 Meldeplikt: Økologiforskriften § 2, jf. fo. (EU)	1. Det er brukt plantesorter eller dyrearter som ikke er iht. krav. Meldeplikt planter på 48 timer før høsting er ikke ivaretatt.	Mindre (PP/KOR)	Alvorlig (KOR)	Kritisk (FJM/TBS/FMA)	Alvorlighet vurderes ut ifra omfang og om det er avgjørende for produktets status/troverdighet. Eks.» mindre»: Virksomheten har ikke meldt inn høstetidspunkt til Debio, men virksomheten etablerer rutiner for å sikre dette for fremtidige høstinger. Det er ikke mistanke om at konvensjonelle produkter er omsatt som økologisk, og mengdebalanse og atskilthet kan dokumenteres.

	2018/848 art. 9 nr. 8 bokstav a 2.Akvakultur: Økologiforskriften § 2, jf. fo. (EU) 2018/848 art. 9 nr. 7, 10, og 15 nr. 1 jf. vedlegg II, del III punkt 1.2.	2. Krav til tilstrekkelig atskillelse mellom økologiske og konvensjonelle akvakulturvirkosomhet er ikke ivarettatt.				Eks. «alvorlig»: Det er brukt ulike sorter som ikke lett kan skilles, men det kan dokumenteres at høstet produkt har vært holdt atskilt (eks. konvensjonelt produkt er levert direkte etter høsting og ikke lagret). Forutsetningen er at det kan dokumenteres sporbarhet og mengdebalanse. Det er f.eks. brukt like arter husdyr, men det er lett å skille og er sporbart. Forutsetning er at avviket korrigeres. Eks. «kritisk»: Det kan ikke dokumenteres atskilthet, sporbarhet og/eller økologisk status på varepartiet. Manglende mengdebalanse. Det er gjentakende avvik, og/eller det er ikke mulig å gjennomføre korrigerende tiltak.
Atskillelse	Planter og dyr: Økologiforskriften § 2, jf. fo. (EU) 2018/848 art. 9 nr. 7, 8, 10 og art. 28 nr. 1 bokstav d <u>Akvakulturdyr:</u> Økologiforskriften § 2, jf. fo. (EU) 2018/848 art. 9 nr. 7 og art. 15 nr. 1 jf. vedlegg II, del III punkt	Manglende atskillelse og/eller manglende forebyggende tiltak (f.eks. rengjøring og merking) mellom økologiske og ikke-økologiske produkter i kjeden fra produksjon, foredling, lagring og transport.		Alvorlig (KOR)	Kritisk (FJM/FMA/TBS/NF)	Virkemiddel vurderes ut ifra alvorlighetsgrad. Påbud om skriftlige rutiner, og innarbeiding av disse. Eks. «kritisk»: Det vurderes som kritisk dersom økologisk status på produktene ikke kan garanteres. Det vurderes også som kritisk dersom rutiner for atskillelse er fraværende.

1.2. og art. 28 nr. bokstav d <u>Næringsmidler:</u> Økologiforskriften § 2, jf. fo. (EU) 2018/848 art. 16 nr 1jf. vedlegg II, del IV punkt 1.5. og art. 28 nr. 1 bokstav d <u>Fôr:</u> Økologiforskriften § 2, jf. fo. (EU) 2018/848 art. 17 nr. 1 jf. vedlegg II, del V punkt 1.5. og art. 28 nr. 1 bokstav d <u>Innsamling, emballering, transport og lagring:</u> Økologiforskriften § 2, jf. fo. (EU) 2018/848 art. 23 nr. 1 jf. vedlegg III og art. 28 nr 1 bokstav d						
--	--	--	--	--	--	--

	Vedlegg III punkt 1 og 3 a) (innsamling og transport) Vedlegg III punkt 7.1. og 7.4. (lagring)					
Bruk av tillatte innsatsvarer uten dokumentert behov	Økologiforskriften § 2, jf. fo. (EU) 2018/848 art.12 nr. 1 jf. vedlegg II, del I punkt 1.9.3. (gjødsel) og punkt 1.10.2. (plantevernmidler)	Tillatte gjødsel- og plantevernmidlerprodukter er brukt uten dokumentert behov og dokumentasjon over bruk (eks. opplysninger om produkt, mengde og tidspunkt. For plantevernmidler gjelder også dokumentasjon om behovet for bruk når forebyggende tiltak ikke er tilstrekkelig).	Mindre alvorlig (KOR)	Alvorlig (KOR)		Eks. «mindre»: Vurderes som mindre alvorlig når korrigerende tiltak kan gjennomføres. Eks. uttalelse fra NLR om behov for bruk av plantevernmidler, eller oversikt over bruk på ulike arealer sendes innen avtalt frist. Eks. «alvorlig»: Vurderes som alvorlig ved gjentakelse eller dersom behov ikke blir dokumentert. Et korrigerende tiltak kan være en ny rutinebeskrivelse for hvordan dette kan dokumenteres for neste sesong.
Bruk av ikke-tillatte innsatsvarer eller dyr	1. økologiforskriften § 3 bokstav f, jf. fo. (EU) 2021/1165 art. 2 jf. vedlegg II	1. Gjødsel/jordforbedningsmiddel ikke tillatt ihht. vedlegg II 2. Kjemisk/syntetiske plantevernmidler	Mindre (KOR)	Alvorlig (KOR)	Kritisk (FJM/FMA/TBS)	Virkemiddelbruk avgjøres av alvorlighetsgrad og omfang. For eksempel må mengden med ikke-økologisk fôr som er brukt tas hensyn til når alvorlighetsgrad skal avgjøres. Eks. «mindre»: Det er brukt liten mengde ikke-økologisk fôr/grovfôr og det er første gang avviket registreres.

	2. økologiforskriften § 3 bokstav f, jf. fo. (EU) 2021/1165 art. 1 jf. vedlegg I 3. økologiforskriften § 2 jf. fo. (EU) 2018/848 art. 12 nr. 2 bokstav b, jf. vedlegg II del I pkt. 1.8.5.3 4. økologiforskriften § 2, jf. fo. (EU) 2018/848 art. 15 nr. 1, jf. vedlegg II del III pkt. 3.1.2.1 bokstav a 5. økologiforskriften § 2, jf. fo. (EU) 2018/848 art. 14 nr. 1, jf. vedlegg II del II pkt. 1.3.4.4	ikke tillatt ihht. vedlegg I 3. Formeringsmateriale -kjemisk beiset såfrø 4. Bruk av konvensjonell fiskeyngel/muslingyngel 5. Bruk av konvensjonelle dyr som det ikke kan gis tillatelse til. 6. Bruk av ikke-økologisk fôr (kraftfôr, grovfôr) 7. Bruk av ikke-økologisk fôr til bier som ikke er godkjent (eks. pollenerstatning) 8. Bruk av ingredienser, prosesshjelpemidler og				Det er brukt begrenset mengde ikke-økologisk grovfôr det kan dokumenteres at vilkår for tillatelse er til stede, og det er første gang avviket registreres. Eks. «alvorlig»: Det vurderes som alvorlig dersom det benyttes sammensatte fôr eller matprodukter hvor kun enkelte ingredienser eller tilsetningsstoffer /prosesshjelpemiddel ikke oppfyller kravene i økologiregelverket. Det kan aksepteres korrigerende tiltak avhengig av omfang for å forebygge gjentakelse. Det vurderes som alvorlig hvis det er benyttet begrenset mengde konvensjonelt grovfôr eller kraftfôr uten tillatelse, og det er et gjentakende avvik. Det kan aksepteres korrigerende tiltak som endrete rutiner, og det kan ettersendes dokumentasjon på at vilkår for tillatelse er til stede. Første gangs innkjøp av konvensjonelle dyr vurderes som alvorlig, men det aksepteres korrigerende tiltak for å forebygge gjentakelse. Eks. «kritisk»: • Bruk av ikke-tillatte gjødsel og plantevernmidler vurderes som kritisk uansett omfang. • Bruk av vesentlig mengde konvensjonelt grovfôr eller kraftfôr uten tillatelse, og det vurderes som sannsynlig at en tillatelse ikke ville ha blitt innvilget. • Bruk av vesentlig mengde konvensjonelt grovfôr eller kraftfôr uten tillatelse, og det er et gjentakende avvik
--	--	--	--	--	--	--

	6. økeologiforskrifte n § 2, jf. fo. (EU) art. 14 nr. 1, jf. vedlegg II del II pkt. 1.4.1 bokstav h (landdyr) og art. 15 nr. 1, jf. vedlegg II del III pkt. 3.1.3.1 bokstav c, og pkt 3.1.3.3 (akvakultur) 7. økeologiforskrifte n § 2, jf. fo. (EU) 2018/848 art 14 nr. 1, jf. vedlegg II del II pkt. 1.9.6.2 bokstav b 8. økeologiforskrifte n § 3 bokstav f, jf. fo. (EU) 2021/1165 art. 3 og 4 jf. vedlegg	tilsetningsstoffer som er ikke er tillatt brukt i økologiske næringsmidler/fôr Overgangsperiode frem (til 1.1.2024).				
--	---	---	--	--	--	--

	III (før) og art. 6, 7, 8 og 9 jf. vedlegg V (næringsm.), jf. art. 12 nr. 2, jf. fo. (EF) nr. 889/2008 vedlegg IX.					
Veksthusproduksjon	økologiforskriften §11 tredje ledd og økologiforskriften § 2 jf. fo. (EU) 2018/848 art. 14 nr.1 jf. vedlegg del 1 punkt 1.5	Virksomheter og arealer sertifisert senere enn 14.06.2018 foregår i avgrenset vekstmedium uten å være omfattet av unntak eller overgangsperiode. Overgangsperiode frem til 31. desember 2031			Kritisk (FJM/ FMA/ TBS)	Økologiske virksomheter som har innkjøpt planter, sådd eller plantet i avgrenset medium før nytt økologiregelverk trer i kraft i Norge, kan selge produktene som økologiske i 2022. Planting og såing etter nytt regelverk trer i kraft i Norge må foregå i jord for økologiske virksomheter og arealer som ble tilknyttet kontrollordningen etter 14.06.2018, med unntak av visse planter som selges med pottene til endelig forbruker og småplanter til videre dyrking. Hvis avvik på dette må økologisk merking fjernes, og økologiske produkter må omsettes som konvensjonelle.
Husdyrhold	1. økologiforskriften §2, jf. fo. (EU) 2018/848 art. 14 nr. 1 jf. vedlegg II del II pkt. 1.9.1.2 bokstav b	1. Ligge/hvileplass er ikke bekvem, tørr og ren. Manglende eller mangelfull bruk av strø. 2. For høy dyretetthet inne- eller uteareal, eller ikke fulgt	Mindre (PP/ KOR)	Alvorlig (KOR)	Kritisk (TBS/ FJM/ NF)	Alvorlighetsgrad avgjøres av omfang og omstendigheter. Videre er det avgjørende om det er et gjentakende avvik. Eks. «mindre»: Dokumentasjon for lufting mangler, men det er ikke et gjentakende avvik Eks. «alvorlig»: Det vurderes som et alvorlig avvik dersom virksomheten har for høy dyretetthet og har manglende tilgang til

	2. jf. økologi-forskriften §12 (gjødseldyrenhet er) og økologiforskrift § 3 bokstav b jf. fo. (EU) 2020/464 art. 3, 6, 10, 14 og 18 jf. vedlegg I (grenser dyretetthet inne- og uteareal for ulike dyrearter). 3. økologiforskriften § 2, jf. fo. (EU) 2018/848 art. 14 nr.1 jf. vedlegg II del II pkt. 1.7.3, 1.7.5 og 1.7.12 4. økologiforskriften § 2, jf. fo. (EU) 2018/848 art. 14 nr. 1 jf. vedlegg II del II	makskrav til gjødseldyrenheter. 3. Manglende dokumentasjon lufting av dyr som er oppbundet eller for mange dyr er oppbundet 4. Manglende tilgang utendørsareal/beite (gjelder også for okser siste levetid) 5. Bruk av ikke-godkjente saktevoksende fjørferaser, ikke overholdt minstealder ved slakting. 6. Utearealet er ikke delt per fjørflokk				utendørsareal/beite. Det forutsettes da korrigerende tiltak innen en gitt tidsfrist, dersom mindre omfang og det ikke er et gjentakende avvik. Eks. «kritisk»: Avvik vurderes som kritisk dersom det ikke lukkes innen avtalt tidsfrist, og avviket har større omfang eller er et gjentakende avvik.
--	--	---	--	--	--	--

	<i>pkt. 1.7.3 og pkt. 1.9.1.1. bokstav b</i> <i>5. økologiforskriften § 14 og § 2, jf. fo. (EU) 2018/848 art.14 nr. 1 jf. vedlegg II del II pkt. 1.9.4.1</i> <i>6. økologiforskrift § 3 bokstav b jf. fo. (EU) 2020/464 art. 13 bokstav b og art. 16 nr. 2</i>					
<i>Akvakultur-produksjon</i>	<i>1. økologiforskriften § 2, jf. fo. (EU) 2018/848 art. 15 nr. 1 jf. vedlegg II del III pkt.1.1, 1.5 og 1.6</i>	<i>Ikke fulgt krav til</i> <i>1. Oppdrettsmiljø/miljø-overvåking</i> <i>2. Økologisk opprinnelse akvakulturdyr</i>	<i>Mindre (PP/KOR)</i>	<i>Alvorlig (KOR)</i>	<i>Kritisk (TBS/FJM/NF)</i>	<i>Alvorlighetsgrad avgjøres av omfang og omstendigheter.</i> <i>Eks. «mindre»:</i> <i>F.eks. mangel på dokumentasjon eller oppfølging av plan/rutine som ikke påvirker produktet og kan lukkes innen en tidsfrist.</i> <i>Eks. «alvorlig»:</i> <i>F.eks. manglende overvåking av miljø, for høy fisketetthet. Det må fremlegges dokumentasjon fra fiskehelsetjenesten</i>

	2. økologiforskriften § 2, jf. fo. (EU) 2018/848 art. 15 nr. 1 jf. vedlegg II del III pkt. 3.1.2.1. bokstav a og 3.1.2.4. (dokumentasjon) 3. økologiforskriften § 2, jf. fo. (EU) 2018/848 art. 15 nr. 1 jf. vedlegg II del III pkt.1.2 4. økologiforskriften § 2, jf. fo. (EU) 2018/848 art. 15 nr. 1 jf. vedlegg II del III pkt. 3.1.6.2 5. økologiforskriften § 2, jf. fo. (EU) 2018/848	3. Tilstrekkelig atskillelse 4. Egnede utstyr, håndtering for å minimere stress 5. Restriksjoner til bruk av lufting og oksygen 6. Grenser for tetthet 7. Bruk av godkjente produkter for rengjøring/desinfisering (Overgangsperiode inntil 31.12.2023).				som viser til at fisk ikke kan flyttes i en definert tidsperiode pga. risiko for helse og velferd. Jfr. akvakulturdriftsforskriften § 29 er det et forbud mot å flytte/splitte lokaliteten dersom det er dokumentert fiskehelseårsaker. Eks. «kritisk»: Gjentakende høy fisketetthet, eller det ikke dokumenteres årsak fra tredjepart jfr. anbefaling fra fiskehelse/veterinær om ikke å flytte fisk i en gitt tidsperiode.
--	---	---	--	--	--	--

	art. 15 nr. 1 jf. vedlegg II del III pkt. 3.1.6.4. og 3.1.6.5. 6. økologiforskriften § 3 bokstav b, jf. fo. (EU) 2020/464 art. 22 jf. vedlegg II 7. økologiforskriften § 3 bokstav f, jf. fo. (EU) 2021/1165 art. 12 nr. 1, jf. fo. (EF) nr. 889/2008 vedlegg VII					
Tang og tare	jf. økologiforskriften §2, jf. fo. (EU) 2018/848 art. 15 nr. 1 jf. vedlegg II del III pkt. 1.1, 1.5 og 2.2.1., 2.2.2	Det er høstet på områder som ikke er registrert i driftsbeskrivelsen. Høsting påvirker tilveksten i		Alvorlig (KOR)	Kritisk (TBS/ FJM/ NF)	Påbud om korrigerende tiltak (f.eks. oppdatert driftsbeskrivelsen med et kart og beskrivelse over innsamlingsområdene med miljøvurdering). Eks. «kritisk»: Høstes på områder som ikke er godkjent, og dersom det har negativ påvirkning på miljøet. Dersom avviket ikke lukkes eller ved gjentakelse.

		<i>høsteområdene negativt (innhøstingsmetoder mm)</i>				
<i>Bruk av veterinærmedisin (inkl. bier og akvakultur)</i>	<i>jf. økologi-forskriften §2 jf. fo (EU) 2018/848 art. 14 nr. 1 jf. vedlegg II del II pkt. 1.5.2 for produksjonsdyr og art. 15 nr. 1 jf. vedlegg II del III pkt. 3.1.4.2 for alger og akvakultur</i>	<i>Veterinærlegemidler er ikke brukt ihht. regelverkskrav og etter anbefaling fra veterinær (del II pkt. 1.5.2 for dyr og del III pkt. 3.1.4.2 for akvakultur)</i> <i>Dobbelt tilbakeholdingstid for økologiske produkter er ikke overholdt del II pkt. 1.5.2.5 for dyr og del III pkt. 3.1.4.2 bokstav f for akvakultur</i> <i>Loggføring av legemidler og tilbakeholdingstid er mangelfull del II pkt. 1.5.2.7 for dyr og del</i>	<i>Mindre (PP/KOR)</i>	<i>Alvorlig (KOR)</i>	<i>Kritisk (FJM/FMA/TBS)</i>	<i>Alvorlighetsgrad avgjøres av omfang. Korrigerende tiltak må iverksettes.</i> <i>Eks. «mindre»:</i> <i>Mangelfull føring av helsekort.</i> <i>Eks. «alvorlig»:</i> <i>Antall veterinærbehandlinger eller dobbel tilbakeholdingstid er ikke overholdt for enkelt dyr.</i> <i>Eks. «kritisk»:</i> <i>Antall veterinærbehandlinger og tilbakeholdingstid er ikke overholdt i flere tilfeller.</i>

		<i>III pkt. 3.1.4.3 for akvakultur</i>				
--	--	--	--	--	--	--